

ved at lægge et fundament for videre studier af Schierbecks musik. Dertil føjer den sig til den række af monografiske behandlinger af dette århundredes danske komponister, der i de senere år er kommet frem, med Morten Topps behandling af Jørgen Bentzon (i *Musik og Forskning* IV, 1978) og Flemming Behrendts af Herman D. Koppel (*Fra et hjem med klaver. Herman D. Koppels liv og erindringer*. 1988) som andre eksempler, og den bidrager dermed til billedet af dette århundredes danske musikhistorie. Et studium af Schierbecks musik vil kunne føje yderligere facetter til det billede, som Mathisen tegner, ligesom tværgående studier f.eks. i musiklivsforhold i 1920'erne og 30'erne vil kunne hente næring i, at forholdene omkring Schierbecks indsats nu er så fyldigt opklarede. F.eks. føler man sig animeret til at kigge Schierbecks udgave af *Beggars Opera* og hans marionetteatermusik efter i sømmene i lyset af, hvad man i forvejen ved om andre behandlinger af dette stof og om musikteatereksperimenter o. 1930.

Forskere skal nok vide at benytte bogen med skønsomhed. Hvor mange andre læsere, den vinder for sagen, er noget andet. Det er muligt, at biografiforeningens høje notering på tidens bogmarked (Hammerichs PH-bog kan igen være eksempel), også drypper på Schierbeck-bogen. I den forbindelse turde det være en styrke, at bogen både typografisk og i udstyr fremtræder så smukt, som tilfældet er. Typografien er læselig og overskuelig, teksten er velillustreret, fortrinsvis med fotos, og omslaget gengiver i smuk reproduktion Edvard Weies »Dame med parasol«. Også således er bogen et passende monument i et 100-år, og Schierbeck-fonden har da også støttet udgivelsen.

Peder Kaj Pedersen

Die Sinfonie KV 16a »del Sigr. Mozart«. Bericht über das Symposium in Odense anlässlich der Erstaufführung des wiedergefundenen Werkes, Dezember 1984.

Hrsg. von Jens Peter Larsen und Kamma Wedin. Odense University Press 1987. 97 s.

I foråret 1982 fandt man i Odense stemmematerialet til en symfoni i a-mol, opført i den tematisk-bibliografiske fortegnelse over W.A. Mozarts værker som KV 16a, men ellers hidtil fuldstændig ukendt ud over de tre første takter, som et ældre forlagskatalog havde oplyst og som Köchel-fortegnelsen har overtaget som eneste identifikation af værket. I Alfred Einsteins 3. udgave af Köchels fortegnelse (1937, og senere) er denne symfoni endog rykket fra gruppen af tvivlsomme værker ind blandt dem, der skal gælde som autentiske.

Dette fund vakte naturligvis betydelig opmærksomhed. Symfonien blev indspillet af Tamas Vetö og Odense symfoniorkester på plademærket *Unicorn* sammen med nogle mere sikkert dokumenterede tidlige symfonier af Mozart. Og samtidig med symfoniens førsteopførelse – i det mindste i nyere tid – blev der afholdt et symposium med deltagelse af inden- og udenlandske speciali-

ster med henblik på at klarlægge dette funds betydning, specielt hvad angår ægthedsproblemet i forbindelse med dette værk. Et sådant problem består stadig, også efter at nodeteksten – en afskrift – har bragt symfonien i dens fulde udstrækning for dagen: Den lader sig f.eks. fortsat ikke identificere med noget andet kendt værk, hverken af Mozart eller af nogen anden komponist.

Symposium-beretningens første bidrag, »*The Discovery of the Copy of K. 16a and the Orchestral Music by Mozart owned by the Odense Club*«, af forskningsbibliotekar Kamma Wedin, Odense, beskriver instruktivt og med forbavsende fuldstændighed nodematerialets overlevering fra det år, hvor det blev indkøbt til foreningen *Klubben* i 1793, og indtil det i 1982 dukkede op som noget af en sensation i den musikalske offentlighed.

Baggrunden for symfoniens eksistens i de skiftende odenseanske musikforeninger uddybes herefter i Sybille Reventlows indlæg »*Concert Life in Odense around 1800*«. Hun gør her bl.a. opmærksom på den ejendommelighed, at symfonien KV 16a repræsenterer noget af en anakronisme i forhold til *Klubbens* ellers meget dagsaktuelle programvalg og deraf følgende nodeindkøb. (»Odense-symfonien«, som værket gerne kaldes herhjemme, lader sig efter en stil- og formmæssig betragtning nærmest datere til 1760'erne). Hun fremhæver også, at noderne ikke bærer præg af at have været brugt; flere fejl i stemmerne er f.eks. ikke rettet. Nogle spekulationer på denne baggrund – f.eks. om man allerede i *Klubbens* tid har haft sin tvivl om den – tvetydige – betegnelse »del Sgr. Mozart« – indlader hun sig dog klogeligt nok ikke på.

Jens Peter Larsens derpå følgende referat, »*Echtheitsprobleme in den frühen Sinfonien Mozarts – warum?*«, er en principiel redegørelse for den filologiske Mozart-forsknings problemer, mere end et forsøg på en stillingtagen til det konkret foreliggende problem som KV 16a repræsenterer. Dette gør imidlertid ikke hans bidrag mindre læseværdigt. F.eks. bliver man her konfronteret med, på hvilket lemfældigt grundlag Einstein inddrog denne a-mol symfoni i gruppen af sikre – og daterede! – Mozart-værker (Einstein siger: London 1765). Larsen benytter her – endnu engang – lejligheden til, navnlig ud fra andre eksempler, at påpege det tvivlsomme i at lægge hovedaccenten på stilistiske og dateringsmæssige faktorer i autenticitetsbestemmelsen, fremfor på de mere solide kildemæssige. For ham består ægthedsproblemet i forbindelse med det aktuelle værk følgerig i første række i spørgsmålet: »Er symfonien af Wolfgang eller af Leopold Mozart?«.

Mozart-specialisten Gerhard Allroggen er i den foreliggende beretning repræsenteret med to indlæg, hvoraf det første, kun 2 sider korte »*Zur Datierung der frühen Sinfonien Mozarts*« dog ikke vover sig ind på livet af KV 16a's kronologi. I stedet forsøger Allroggen på baggrund af andre tidlige, tvivlsomme Mozart-symfonier at fremkomme med nogle synspunkter, der efter hans skøn kunne bidrage til en sammenligning med »Odense-symfonien«, hvad dennes ægthedsproblematik angår. En nærmere konkretisering i så henseende gives dog ikke i dette bidrag.

Undersøgelser af det konkrete nodemateriale leverer de to følgende refera-

ter. Lederen af den nye Mozart-*Gesamtausgabe*, Wolfgang Plath, kommer ved granskningen af de i alt 4 kopister, der har været beskæftiget med afskriften af KV 16a, til det resultat, at noteteksten er geografisk fuldstændig perifer (Hamburg? Frankrig? Danmark?) i forhold til den store mængde af Mozart-afskrifter, der kan indicere et originalværk af denne komponist. Som kilde betragtet gør den derfor Mozarts autorskab mere tvivlsomt end nærliggende. I samme retning peger den oprindelige notits i Hamburg-forlæggeren J.C. Westphals katalog, som Breitkopf & Härtel i 1790'erne inddrog som *eneste* kilde til værkets eksistens, og på baggrund af hvilken Köchel siden anså dokumentationen for tilstrækkelig sikker til at optage det i sin fortegnelse, omend som et tvivlsomt værk. Navnet Westphal alene garanterer ifølge Plath ikke for noget som helst, hvad et autentisk Mozart-værk angår, og KV 16a's overlevering er derfor alt i alt at betegne som kildemæssigt set ganske dubiøs.

Med Alan Tyson's lærerige bidrag »*Watermarks and Paper-Studies: Their Contribution to Mozart Research and perhaps to the Problems of K. 16a*« indsnævres mulighederne for nodematerialets proveniens (papiret er dels af fransk fabrikation og dels med et hollandsk firmamærke) til Hamburg som det sted, hvor stemmerne til »Odense-symfonien« mest sandsynligt blev kopieret. Også tidspunktet for kopieringen er Tyson i stand til at angive med relativ sikkerhed, med årstallet 1779 eller ganske kort tid efter. Dermed understøttes også Wolfgang Plaths vurdering af kildens perifere status ud fra en geografisk, og måske også en kronologisk betragtning.

Den hollandske Mozart-forsker Marius Flothuis' indlæg »*Regel und Ausnahme als Kriterien zur Echtheitsbestimmung*« eksponerer for første gang i denne beretning den fremherskende arbejdsmetode i grundlagsforskningen omkring Mozart. Her må den siges at komme til orde på rette tidspunkt, nemlig efter at kildeundersøgelserne er bragt så langt, som de i det foreliggende tilfælde formår. På blot 3 sider koncentrerer Flothuis sine sammenlignende analyser af KV 16a og de 35 tidligste Mozart-symfonier og når til det resultat, at der i a-mol symfonien foreligger så mange afvigelser – i alt 19 – fra Mozarts kompositionstekniske standard: idémæssigt, satsteknisk, instrumentatorisk og formalt, især hvad 1. satsen og finalen angår, at symfonien må påkalde sig den største tvivl som formodet autentisk værk af Mozart.

Her, som efter Gerhard Allroggens andet, dermed beslægtede bidrag: »*Zur stilistischen Eigenart von KV 16a im Vergleich zu den frühen Sinfonien Mozarts*«, der når til at rejse tilsvarende betænkkeligheder, gengives der i beretningen livlige diskussionsindlæg. De synes at antyde, at man alligevel her står ved det kritiske tyngdepunkt i den faglige stillingtagen til »Odense-symfonien«. Kan værket ikke stå for en strengere kildekritik, vil man dog tilsyneladende alligevel ikke gerne og uden videre helt opgive den tanke, at symfonien måske til syvende og sidst kunne være komponeret af en eksperimenterelysten ung Mozart. Det er pudsigt nok i særdeleshed den drevne og nøgterne kildekritiker Jens Peter Larsen, der i disse diskussioner forsøger at holde en sådan dør åben.

Inden kommenteringen af de afsluttende diskussions-afsnit skal også nævnes Eva Badura-Skoda's referat »*Motiv- und Themenbildung in Wiener Sinfoniesätzen der 1760er Jahre und KV 16a*«. Dette bidrag giver et interessant sammenligningsgrundlag for bedømmelsen af »Odense-symfonien«s status, omend på præmisser der formodentlig er dette værk forholdsvis betydningsløse, nemlig ud fra den tvivlsomme synsvinkel at KV 16a enten er komponeret i Wien eller grunder sig på Wiener-forbilleder, hvoraf Dittersdorf her bliver fremhævet som det centrale sammenligningsgrundlag.

Den foreliggende beretning byder næsten overalt på inspirerende læsning, også for ikke-specialister. Den burde anbefales ikke mindst overfor de musikvidenskabelige studerende som studieobjekt i forbindelse med erhvervelse af indsigt i fagets strengere metoder. Som sammenfattende redegørelse for det koncentrerede 1-dags symposium er beretningen såre vellykket – bl.a. ved at gengive åbenlyst improviserede redegørelser (via båndoptagelser), og dette ikke blot i forbindelse med efterfølgende diskussionsrunder; se f.eks. s. 41 og 46, omend den også har sine problematiske sider. Det sidste gælder – foruden reproduktionen af nodeeksempler, der gennemgående er under al kritik – i særdeleshed rapportens redaktionelt udarbejdede slutkapitel »*Allgemeine Diskussion und Zusammenfassung*«, der er intet mindre end en rodet affære, hvor – formodentlig – Jens Peter Larsens hånd har grebet utidigt ind på mange og besynderlige måder. Dette kapitel burde i hvert fald have været klart adskilt i en afsluttende diskussion (den er her hverken „allgemein“ eller alle steder korrekt personmæssigt tilforordnet – se f.eks. s. 82 ff. og s. 87) og en sammenfatning. Hvad der skal forestille at læses som diskussion (eksempelvis afsnit IV: *Abschließender Meinungs austausch*) er ofte rene resumeer; og i sammenfatnings-betonede afsnit indflettes i særdeleshed Larsen'ske diskussionsindlæg i alt for høj grad. Og så lader Jens Peter Larsen – ydermere – sig selv komme til orde endnu engang i et afsluttende *Nachwort*, en coda i tredje potens. Læseren efterlades på en mærkelig måde ikke så afklaret omkring symposiets videnskabelige problematik, som indlæggene egentlig disponerer for, men lægger beretningen fra sig i nogen grad fortumlet af alt for megen omhu fra redaktørens side med at uddrage essenser og fortynde dem igen.

Bo Marschner

DELIUS. A Life in Letters: I. 1862 – 1908; II. 1909 – 1934, edited by Lionel Carley (London, Scholar Press, 1983, 1988).

Frederick Delius (1862 – 1934) is probably, with the possible exception of Benjamin Britten, the English composer who has achieved and maintained the most general recognition on the continent of Europe in this century – which is as much as to say, since John Dowland (1563 – 1626). It is not necessary to try to argue that he deserves this distinction more than do a number of other British composers; the reason for his greater success in overcoming the isola-